

Instantie: CBb
Locatie: Den Haag
Zitting: 10 februari 2026 om 14:00 uur
Zaaknummer: 01151.014

SPREEKAANTEKENINGEN

APPELLANTEN:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

tegen

VERWEERDER:

Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, gevestigd te Den Haag;

[REDACTED]

Edelachtbaar College,

(Blijkbaar) een dode letter?

1. De reden dat we hier vandaag zijn, is gelegen in het feit dat het Rivierengebied - ook volgens de Minister zelf (!) - niet verontreinigd of eutroof is of dreigt te raken, maar dat in dit gebied desondanks wel allerlei restricties gelden die zien op het voorkomen van verontreiniging of eutrofiëring. Die restricties zijn volgens Appellanten ([REDACTED]) onterecht, en zij ondervinden voor beide bedrijven, welke in het teken staan van veeteelt,¹ hierdoor aantoonbaar schade. Om die reden hebben [REDACTED] in 2023 (tweeënhalf jaar geleden) verzocht om een ontheffing voor het aanhouden van bufferstroken en het verhoogd uitrijden van dierlijke mest op grond van artikel 38 lid 2 van de Meststoffenwet. Uit het besluit van verweerder op dit ontheffingsverzoek, als ook uit de beslissing op bezwaar, maken [REDACTED] echter op dat artikel 38 lid 2 van de Meststoffenwet blijkbaar een dode letter is. De Minister zou volgens haar helemaal geen ontheffing kunnen geven.
2. Ten tijde van het ontheffingsverzoek in 2023, en ook nu, is en was het Rivierengebied waar [REDACTED] gesitueerd zijn niet verontreinigd of (dreigend) eutroof. Dit volgde (volgt) zowel uit het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn, als uit toezeggingen van de Minister zelf.² Ook nu is het Rivierengebied niet verontreinigd of (dreigend) eutroof. Zo volgt uit het advies van de *Commissie Deskundigen Meststoffen* van 26 januari 2026, dat het Rivierengebied niet verontreinigd of

¹ Productie T, uittreksels uit het Handelsregister.

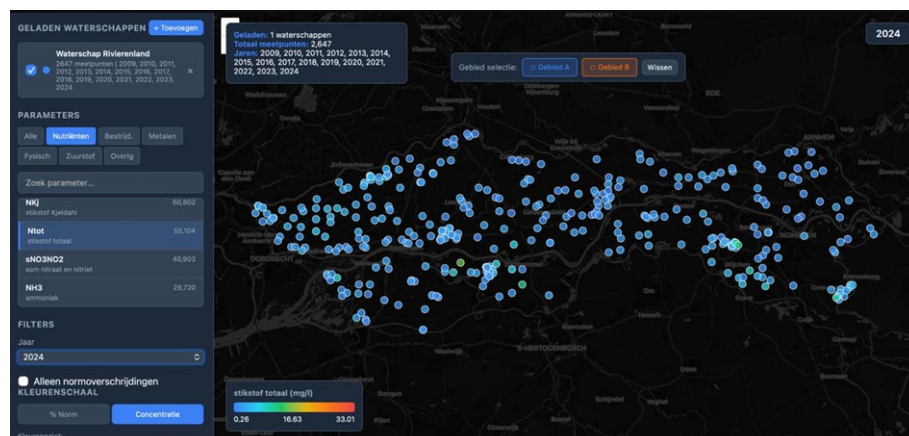
² Kamerstukken II 2023/24, 33037, nr. 2, p. 3.

eutroof is en wordt dit voor de bedrijven van [REDACTED] nog concreter onderbouwd in het onderzoek van Food4Innovations van 29 januari 2026.³ Kortom, uit **Productie N** volgt simpelweg dat er voor het Rivierengebied geen actieprogramma nodig is.

Figuur 6 Kaart met gebieden die op basis van de criteria voor recente grondwaterkwaliteit (paragraaf 5.1) en/of oppervlaktewaterkwaliteit (paragraaf 5.2) geïdentificeerd kunnen worden als kwetsbare zone. Deze kaart houdt geen rekening met de bijdrage van landbouwregio's aan eutrofiëring van kustwateren, noch met de afwenteling van bovenstrooms gelegen KRW-waterlichamen naar benedenstrooms gelegen KRW-waterlichamen en zoete en brakke wateren.

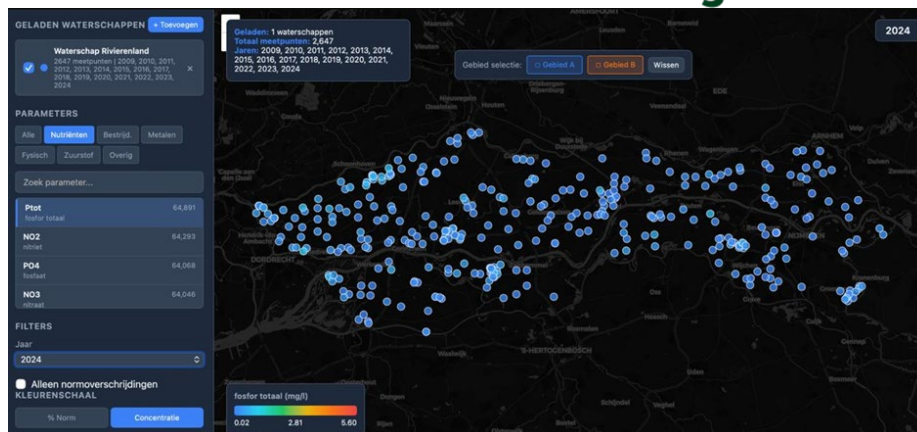
3. Dat de *Commissie Deskundigen Meststoffen* verwijzen naar aanvullend onderzoek is relevant maar overbodig, omdat **Producties H, O, R, U** en **I** reeds aantonen dat een vrijstelling op basis van artikel 9 lid 1 Meststoffenwet niet zorgt voor een verslechtering van de waterkwaliteit of een toename van eutrofiëring. Zeker omdat uit de landenrapportage en onderstaande kaartjes volgt dat het Rivierengebied eerder bijdragen tot een verlaging van het nutriëntenaandeel in gronden oppervlakte water, dan een verslechtering. Dit geldt ook voor eutrofiëring die optreedt in de kustwateren.⁴

Meetdata uit het Water Kwaliteits Portaal aangaande Stikstof totaal waarbij 11,3 mg N per liter water de door de EC vastgestelde norm is.

³ **Productie N**, p. 23 & **Productie J**.

⁴ Verwezen wordt tevens naar pagina 279 van **Productie H**. Hieruit volgt dat op het vlak van nutriënten bijdragen alleen het voorkomen en verslechtering van de parameter potentieel eutroof relevant is, en dan met name dat deel van de nutriënten wat uit agrarische bronnen afkomstig is.

Meetdata uit het Water Kwaliteits Portaal aangaande Fosfor totaal waarbij 2 mg P per liter water de door Nederland vastgestelde norm is. Voor de Nitraatrichtlijn gelden er voor fosfor overigens geen normen, alleen een monitoringsverplichting.

4. **Productie I en Productie L** laten overigens zien dat er na de Landenrapportage (**Productie H**) er voortschrijdend wetenschappelijk inzicht is, dat aantoonde dat nitraten uit de *in casu* uitsluitend relevante agrarische bronnen aanzienlijk lager liggen dan voorheen werd aangenomen.
5. Desondanks heeft verweerder het gehele grondgebied van Nederland aangewezen als kwetsbare zone, zonder enige wetenschappelijke onderbouwing. Het staat voor [REDACTED] niet ter discussie dat het juridisch gezien mogelijk is om het gehele grondgebied aan te wijzen als kwetsbare zone, maar wat wel ter discussie staat is of het juist is dat Nederland daarvoor heeft gekozen en daarmee schade (heeft) veroorzaakt aan de bedrijfsvoering van [REDACTED]. Bovendien wijzen [REDACTED] erop dat het besluit en verweerschrift niet in lijn zijn met de visie van de Minister. De Minister heeft immers een concept van het 8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn gepresenteerd aan de Tweede Kamer, waarin weldegelijk versoepelingen worden voorgesteld op het gebied van het aanhouden van bufferstroken en het uitrijden van dierlijke mest. Zo wordt in het concept van het 8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn voorgesteld om aandachtsgebieden aan te wijzen, waar kortingen op de stikstofnorm zouden kunnen gaan gelden, alsook het versmallen van bufferstroken.⁵ Het zijn precies deze versoepelingen waar [REDACTED] om hebben verzocht en waarop door de Minister in haar huidige beleid reeds wordt ingezet. Het verbaast [REDACTED] dan ook dat *in casu* door diezelfde Minister wordt vastgehouden aan het feit dat niet kan worden afgeweken van de (vermeende) verplichting tot het aanhouden van bufferstroken. De Minister stelt het in het nieuwe (8^e) actieprogramma immers zelf voor!
6. Ook wordt door de Minister voorgesteld om een stikstofkorting van 10% of 20% te geven in gebieden waar de waterkwaliteit, zoals *in casu*, op orde is. Het concept van het 8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn toont voor [REDACTED] aan dat een ontheffing voor het aanhouden van bufferstroken, alsook het verhoogd uitrijden van dierlijke mest weldegelijk mogelijk en zelfs door de Minister gewenst is. Waarom we hier dan vandaag voor Uw College staan, is [REDACTED] een raadsel.

⁵ Idem & **Productie E**: [Landelijke bronnenanalyse nutriënten regionale oppervlaktewaterlichamen Kaderrichtlijn Water | Rapport | Rijksoverheid.nl, p. 36 e.v.](#)

7. Het vermeende niet kunnen, is overigens niet het enige gelegenheidsargument van verweerder. Verweerder verwijst meermaals naar alternatieven voor het gebruik van dierlijke mest. Zo werd in de beslissing op bezwaar verwezen naar de mogelijkheid van het gebruik van kunstmest als alternatief voor dierlijke mest. [REDACTED] wijzen erop dat verweerder destijds omschreef dat uit overgelegde onderzoeken niet onomstotelijk zou volgen dat stikstof uit dierlijke mest meer af- en uitspoelt naar het water dan stikstof uit kunstmest of andersom. Het zou volgens verweerder om deze reden zijn dat kunstmest een goed alternatief is voor het gebruik van dierlijke mest, waardoor geen ontheffing voor het gebruik van dierlijke mest nodig is. In haar brief over het derogatieverzoek van 11 juli 2025 aan de Europese Commissie komt de Minister ook hierover tot een geheel andere conclusie. Zo benoemt zij: *“Uit een recente studie blijkt ook dat dierlijke mest op grasland in dezelfde hoeveelheden kan worden gebruikt als kunstmest zonder aanvullende risico’s op stikstofverliezen naar het grondwater.”*⁶ Sinds 1995 is overigens reeds bekend dat bij grasland sloten niet worden mee bemest, althans dat dit niet bezwaarlijk is (**Productie I**).⁷ Het lijkt er dus op dat de Minister het argument om kunstmest te gebruiken als vervanger voor dierlijke mest *in casu* enkel gebruikt als gelegenheidsargument. Bovendien maakt het derogatieverzoek van de Minister duidelijk dat het gebruik van dierlijke mest geen vervanger behoeft. Het voorstel van verweerder om RENURE te gebruiken als alternatief is daarmee overbodig.

8. Ook is het maar zeer de vraag of het aanhouden van bufferstroken verplicht is op grond van de Derogatiebeschikking. Thans is immers de vraag of de Derogatiebeschikking nog haar werking heeft. Zij liep immers op 31 december 2025 af. In artikel 4.1198 lid 2 van het Besluit activiteiten leefomgeving is voorts opgenomen dat tot en met 31 december 2025 de bufferstrokenregeling (art. 4.1199c) niet kan worden versoepeld. Los van het feit dat [REDACTED] in hun bezwaar al hebben opgenomen dat het opnemen in de Omgevingswet van dit besluit mogelijk is gedaan om ontheffing te omzeilen,⁸ gaat - voor zover [REDACTED] bekend - de verplichting tot het aanhouden van bufferstroken niet meer op en bestaat thans de mogelijkheid om van het aanhouden van bufferstroken af te wijken en/of de regeling te versoepelen. De Minister noemt in haar Besluit van 24 juni 2025 waarvan heden beroep ook genoemde datum om te kunnen aanpassen.⁹ [REDACTED] vragen Uw College nu juist om te bepalen dat zij door verweerder worden ontheven van het aanhouden daarvan.

Conclusie

9. Concluderend, [REDACTED] tonen reeds sinds 2023 aan dat de waterkwaliteit in het Rivierengebied niet verontreinigd of eutroof is of dat dreigt te raken. Het is om die reden dat [REDACTED] de restricties die gelden voor het uitrijden van dierlijke mest en aanhouden van bufferstroken onrechtmatig achten. Zij wijzen erop dat de Minister deze visie in het concept van het 8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn thans beaamt! [REDACTED] lijden schade door deze restricties. [REDACTED] verzoeken Uw College daarom om het ontheffingsverzoek alsook de geëiste schadevergoeding toe te wijzen, kosten rechtens.

⁶ **Productie Q**: brief derogatieverzoek d.d. 11 juli 2025.

⁷ Verwezen wordt tevens naar randnummer 45 Bezwaarschrift van 2 augustus 2025 voor aanvullende uitleg.

⁸ Verwezen wordt tevens naar randnummer 74 Bezwaarschrift van 2 augustus 2025 voor aanvullende uitleg.

⁹ Besluit van 24 juni 2025 pagina 3 derde alinea.